

BALASSI BÁLINT
INTÉZET

(ARTE ET MARTE...)

A Balassi Bálint Intézet rövid távú programja

„Vita, quae fato debetur, patriae saluti solvatur!”

(Az élet, mely a sorsnak adósa, fordíttassék a haza üdvére!)

Balassi Bálint

Az Oktatási Minisztérium, érzékelve a globalizációs folyamatokat, és felismerve, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozással új feladatok hárulnak rá, egy olyan intézmény létrehozásáról döntött, amely képes a magyar nyelv és kultúra megőrzésével, fejlesztésével, megismertetésével, terjesztésével és kutatásával kapcsolatos feladatok ellátására, illetve összehangolására. Mintául szolgáltak a világ számos országában szervezeten működő olyan intézmények, intézményhálózatok, mint a British Council, a Goethe Intézet és a Francia Intézet.

Az Oktatási Minisztérium a hungarológiával kapcsolatos állami feladatvállalások tisztázása céljából 2001 folyamán egyeztetéseket folytatott az általa létrehozott Hungarológiai Munkabizottsággal, amelybe a magyarságtudomány jeles képviselőit és az Oktatási Minisztérium szakembereit hívta meg. A hungarológia (magyarságtudomány, magyarságtudomány, hungarisztika) történetileg változó, hol szűkülő, hol bővülő jelentéstartományú fogalom, és rendkívül sokat vitatott terület. A munkabizottság – továbbgondolás céljából – az alábbi hungarológia-meghatározást tárta a szélesebb szakmai közönség elé: „a magyar nemzettel kapcsolatos minden kultúr hagyomány, annak megőrzése, fejlesztése”, „tágabb értelemben az e területre vonatkozó tudományos ismeretek oktatása és megismertetése a külföldiek és a külföldiek hungarológiaoktatását hivatásul választó hazai szakemberek számára”.

A Balassi Bálintról elnevezett, 2002. január elsejei alapítású intézet nem csupán a fragmentálódott hungarológiai intézményrendszert szervezheti újra egységgé, hanem munkájában egyszerre lehet jelen az európai horizontú kulturális, illetve tudományos tájékoztató, valamint a nemzeti hagyományok ápolásának igénye. Erre a kettős, hazai és nemzetközi horizontra utal „A magyar Amphion” elnevezés, mellyel Rimay János illetve Balassi Bálintot egyik emlékversében. Théba városának falát a szerteszét heverő kövekből aranylantja erejével felépítő Amphion méltó képe a Balassiról elnevezett intézet törekvéseinek.

*

Az intézet új arculatának megismertetése érdekében 2002 májusában és augusztusában szimpóziumot szervezünk a Magyarországon működő külföldi kulturális intézetek, hungarológiai tevékenységet foly-

tató társintézmények és a külföldi magyar intézetek vezetőinek részvételével. A találkozó célja a 2002. január 22-i, a két jogelőd intézet (Magyar Nyelvi Intézet, Nemzetközi Hungarológiai Központ) és a társintézmények tevékenységét bemutató megnyitó kiállítás kiegészítése, a szakmai, tudományos, kulturális együttműködés további lehetőségeinek feltérképezése.

A résztvevők 4 szekcióban fejthetik ki gondolataikat:

- Nyelvoktatás és/vagy kultúráközvetítés (a külföldi magyar intézetek és magyarországi külföldi intézetek részvételével)
- A magyarságtudomány lehetőségei (egyetemek, társintézmények – MTA, OSZK stb. –, alapítványok, programok részvételével)
- Magyar nyelv és hungarológia-oktatás a BBI-ben és a magyarországi felsőoktatási intézményekben
- A vendégoktatók kultúráközvetítő szerepe (a NKÖM – Kulturális Intézetek Igazgatósága, a BBI és a magyar intézetek képviselőinek részvételével)

Folytatva elődeink hagyományait, továbbra is megtartjuk az évenkénti vendégoktatói konferenciákat és ötévente a hungarológusok világkongresszusát, így oktatóink hazai és külföldi tudósok társaságában megvitathatják munkájuk tapasztalatait, közlétehetik külföldi tartózkodásuk alatt végzett kutatómunkájuk eredményeit. A kongresszus egyben a világ hungarológusainak egyik legnagyobb seregszemléje.

*

Önálló rendezvénysorozatot indítunk olyan jeles magyar és külföldi tudósok, szakemberek életpályájának bemutatására, akik kiemelkedő szerepet tölthettek be a magyar irodalom, művészet, társadalom- és természettudományok külföldi terjesztésében. Ebből a szempontból példaértékű számunkra a franciaországi magyar év egyik utolsó könyvbemutatója, ahol a francia kultúra művelésében szerepet játszó, illetve a magyar kultúra franciaországi terjesztésében szerepet vállaló jeles magyar és francia tudósok pályafutását megjelenítő *Rencontres intellectuelles franco-hongroises. Regards croisés sur l'histoire et la littérature* című kötetet adták át a nagyközönségnek. A műhely-

beszélgetések során elsőként a német nyelvterületen, a későbbiekben pedig az angolszász és olasz nyelvterületeken tevékenykedő neves szakemberek munkásságát tekintjük át. A sorozat végén az előadások anyagát összefoglaló kiadványban jelentetjük meg.

A hagyományos oktatási tevékenységet kiegészítendő rendszeresíteni szeretnénk a magyar mint idegen nyelv oktatásának szakmai konferenciáit, amelyeken a Magyarországon folyó képzés helyzetét, nyelvészeti kérdéseket, módszertani eljárásokat, a tananyagokkal és taneszköz-használattal kapcsolatos kérdéseket vitathatják meg a szakemberek. A konferenciák lehetőséget nyújtanak a vizsgáztatás, tudásszint-mérés, követelményszintek és az oktatás személyi feltételeinek (tanárképzés, tanártréning, továbbképzések) meghatározására.

Ennek keretében kerekasztal-beszélgetés megrendezését tervezzük, melynek témája:

- a magyar mint idegen nyelv a nyelvek világában, különös tekintettel az EU oktatási, vizsgáztatási rendszerére
- a magyar nyelvvizsga kreditrendszerként történő elismeretetésének lehetőségei.

Júniusra kétszer kétnapos (21–22; 28–29) szakmai tanácskozást tervezünk, mely a szórványban működő és a magyar nyelv, valamint a hungarológiai ismeretek terjesztését végző szakemberek szakmai támogatását szolgálja. A tanácskozáson való részvételre az Apáczai Közalapítvány pályázati felhívást tett közzé (www.apalap.hu).

Az évi rendszerességgel megrendezett Nyílt Napok lehetőséget biztosítanak az intézet kurzusainak, vizsgarendszerének, valamint az intézetben használt tananyagok, segédanyagok részletes bemutatására, tanítási órákon való részvételre, írásbeli és szóbeli próbavizsgákra, a jelentkezők igénye szerinti nyelvi szintfelmérésre és kurzusajánlatra.

*

A Balassi Bálint Intézet sikeres tevékenységéhez elengedhetetlenül fontos a tudományos elittel történő együttműködés mellett a nagyközönség megkeresése és programjainkba való bevonása. Ezt a szemléletet követi a Magyarországon működő kultúraterjesztéssel foglalkozó külföldi intézetek sora is (pl. Goethe Intézet, Francia Intézet). Olyan kávéházat szeretnénk kialakíttatni, amely a Magyarországon tanuló külföldi diákok találkozóhelye is lehet, ahol szolgáltatásként Internet-hozzáférés, információnyújtás és tanácsadás is igénybe ve-

hető. Itt a külföldi diákok az idegen nyelvű programajánlókon, szórólapokon kívül gyakorlati információkhoz is hozzájuthatnak.

A kulturális és ismeretterjesztő programkínálatot felolvasóestekkel, kiállításokkal, könyvbemutatókkal, író-olvasó/fordító találkozók rendezésével egészítjük ki. 2002 ősztől tervezzük a filmklub beindítását, a Magyar Nemzeti Filmarchívummal közösen. Archiv filmanyagok bemutatására kerül sor *Magyarország a XX. században* címmel. Minden alkalommal a témához kapcsolódó előadás, beszélgetés kíséri a vetítést, egy meghívott szakértő, illetve még élő szemtanúk közreműködésével.

Magyar évszázadok Európában címmel történelmi – művelődés-történeti előadásorozatot indítunk, havonta két alkalommal.

Ősszel kiállítás-sorozat kezdődik *Európai nagyvárosok ábrázolásai magyar közgyűjteményekben* címmel.

*

Interneten hozzáférhető adattárat készítünk, feltérképezzük a világ különböző pontjain működő oktatóhelyek, szervezetek, műhelyek civil kezdeményezések jelen működését és történetét, melyek a magyar nyelv oktatásával, a magyar kultúra megismertetésével, hungarológiai vonatkozású kutatásokkal foglalkoznak. Ebben a felmérésben együttműködünk a Márton Áron Szakkollégium kutatóközpontjával, amely elkészítette a Kárpát-medence magyar köz- és felsőoktatási, illetve tudományos intézményeinek adatbázisát. Az intézet által fenntartott honlap (www.bbi.hu) révén lehetővé tesszük a közvetlen információcserét a magyar nyelv és kultúra, valamint a magyarságtudomány-oktatásban érdekelt valamennyi intézmény és személy között. Kifejlesztünk egy olyan interaktív kapcsolaton alapuló szolgáltatást is, amely szaktárgyi és módszertani segítséget nyújthat a szakterület képviselői számára.

*

A Balassi Bálint Intézet fontos feladatának tartja elődei publikációs tevékenységének racionalizálást, folytatását, hagyományos és elektronikus úton egyaránt. Tanulmányköteteket és könyvsorozatot indítunk, amely külföldi hungarológusok, illetve hazai szakemberek magyarul és világnyelveken (angolul, németül, franciául) írt magyar tár-

gyú történelmi, nyelvészeti, irodalomtörténeti, néprajzi stb. kismonográfiáit közli. Az intézet közreműködik olyan idegen nyelvű hungarológiai folyóiratok kiadásában, amelyeket részben vagy egészben külföldön szerkesztenek, mint a Cahiers d'Études Hongroises (Párizs) és a Berliner Beiträge (Berlin). Ezen felül, a magyar nyelvű folyóiratok közül támogatásunkkal jelenik meg a Szépirodalmi Figyelő, valamint a Limbus c. folyóirat. Kiadványaink jelentős hányadát képezik a magyar mint idegen nyelv oktatásának feltételeit biztosító nyelvkönyvek, nyelvoktatási segédanyagok, szaknyelvi-, szaktárgyi tankönyvek, jegyzetek, feladatgyűjtemények, szakszókincs-gyűjtemények (magyar – valamely idegen nyelv) és multimédiás nyelvoktató eszközök. Terveink szerint több nyelven (magyar, angol, német, francia) jelenik meg a *Balassi Balint Intézet Évkönyve*, amelyben a magyar mint idegen nyelv oktatásának módszertani kérdései és a hungarológia tárgykörébe sorolható tanulmányok kapnak helyet.

SEPSI ENIKÓ
ált. főigazgató-helyettes, BBI

